

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 330)

Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/596)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

28.4.1997

Sayı : B.02.0.KKG/101-1169/1621

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 18.3.1997 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasında; ülke müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yolu ile ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi bulunmaktadır.

Bu çerçeve içinde, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını belirlemek ve teşvik etmek amacıyla Yüce Meclisimiz tarafından kabul edilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu cihetle bir potansiyel görülen ülkelerle 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanması hızlandırılmış ve şimdiye kadar kırk ülkeyle anılan anlaşma imzalanmış bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Ukrayna arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir :

1. Türkiye ve Ukrayna'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve Ukrayna'da uygulanan yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek ve,

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Ülkemizde halen faaliyette bulunan 23 adet Ukrayna sermayeli şirket bulunmaktadır. Bu Anlaşmayla, bir kısım Ukrayna menşeli sermayenin ülkemize gelmesi beklenmekle birlikte, esasen artık yurt dışına açılmış olan Türk yatırımcılarının Ukrayna'da yapacakları yatırımlar için emniyetli bir ortamın temini öngörülmektedir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne Ukrayna, Ukrayna teşebbüsüne Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu maddede, Anlaşma metni içinde sık sık sözü edilen yatırımcı, yatırım, hasılat ve ülke tanıtımları yapılmaktadır. Özellikle “yatırım” tanımı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'na paralellik sağlanarak hazırlanmıştır.

Madde 2. – Bu maddeye göre, Taraflardan her biri, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kendi kanunî şartlarına uygun olarak yapılmış olması halinde koruma ve teşvik etmeyi, bunun yanında ülkesinde eşit ve adil muamelede bulunmayı taahhüt etmektedir.

Ayrıca bu maddede, Millî Muamele ve En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensipleri düzenlenmektedir. Ancak, herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uluslararası anlaşmalarla sağlanan özel avantajlar, vergilendirme ile ilgili olarak yapılan karşılıklı düzenlemeler veya oluşturulan gümrük birlikleri, ekonomik birlikler ya da benzer kuruluşlar çerçevesinde tanınan ayrıcalıklar, En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensibine istisna teşkil etmektedir.

Madde 3. – Bu madde, T.C. Anayasası'ndaki yer alan kamulaştırma ve devletleştirme konularını kapsamakta ve hangi şartlarda bu işlemlerin gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Bu şartlar; kamulaştırmanın kamu yararı amacıyla yapılması ve yürürlükteki mevzuat uyarınca eşitlik ilkesinin gözetilmesi ile yeterli ve etkin bir tazminat ödemesinin yapılmasıdır.

Ayrıca madde; ev sahibi ülkede savaş, olağanüstü hal ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde diğer Taraf yatırımcıları zarara uğramışsa, zarara uğrayan Taraf yatırımcılarına uygulanacak muamelede Millî Muamele ve En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensiplerinin (hangisi daha elverişli ise) gözetilmesi hükmünü getirmektedir.

Madde 4. – Sermaye ve gelirlerin transferini düzenleyen bu maddede, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin serbest bir konvertibl kur üzerinden ve gereksiz gecikme olmaksızın gerçekleştirilmesi Taraflarca garanti edilmektedir. Transferlerin serbest bir konvertibl kur üzerinden yapılması hükmü kambiyo mevzuatımıza uygun olarak düzenlenmiştir.

Madde 5. – Bu maddede, Taraflardan birinin ülkesinde yapılmış olan yatırımın, yatırımcının ülkesinde sigorta edilmiş olması halinde sigorta şirketinin yatırımcının haklarına halefiyeti düzenlemektedir. Ayrıca bir uyuşmazlık durumunda Anlaşmanın VII. maddesi yoluyla çözüme gidilecektir.

Madde 6. – Bu maddede, yatırımların benzer durumlarda Anlaşma ile sağlanandan daha elverişli bir muameleye tabi olmalarını sağlayan her bir Tarafın kanun ve nizamlarına, uluslararası hukuki yükümlülüklerine, ya da Taraflardan herhangi biri tarafından üstlenilen bir yatırım sözleşmesi veya diğer yükümlülüklerle aykırı olmayacağı belirtilmektedir.

Madde 7. – Bu maddede bir Taraf ile diğer Tarafın yatırımcısı arasında çıkabilecek yatırım uyuşmazlıklarının çözüm yolları düzenlenmektedir. Öngörülen prosedüre göre, öncelikle uyuşmazlık karşılıklı görüşmeler yoluyla çözümlenmeye çalışılacak, altı ay içinde çözüme ulaşılamazsa; yerel yargı organlarına başvurma yolu açık tutulmak kaydıyla uluslararası tahkim yoluna başvurma hakkı kullanılabilir. Bununla birlikte, yatırımcı uyuşmazlığı yerel yargı organına getirmiş ve kesin karar alınmış ise uluslararası tahkim yoluna başvurma imkânı kalmamakta, bir yıl içinde kesin karar alınmamış olması ve her iki Tarafın da bu sözleşmeleri imzalamış olması halinde ise

uyuşmazlık (her iki tarafın da bu merkeze üye olmaları halinde) Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID) veya UNCITRAL Tahkim Kurallarına göre oluşturulacak tahkim heyetine, ya da Paris Uluslararası Ticaret Odası'nın Hakem Mahkemesine götürülebilecektir.

Maddenin 2 nci paragrafının son cümlesinin amacı yerel mahkemelerde kesin hükme bağlanmış uyuşmazlıkların, tekrar uluslararası bir merciide tartışılmasını önlemektir.

Madde 8. – Bu Anlaşmanın uygulama ve yorumundan dolayı Taraflar arasında doğabilecek uyuşmazlıkların çözüm yolları düzenlenmiş, doğrudan ve anlamlı müzakerelere ağırlık verilmiştir. Ayrıca bir uyuşmazlık Anlaşmanın yedinci maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmüş ve hâlâ kurul önünde bulunmakta ise, aynı uyuşmazlık bu madde hükümlerine göre başka bir tahkim kuruluna götürülemeyecektir. Bu hüküm, bir uyuşmazlığın aynı anda birden fazla yargı merciinde görüşülmemesi temel ilkesine uygundur.

Madde 9. – Anlaşmanın yürürlüğe girme ve yürürlük süresi bu maddede düzenlenmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/596

Karar No. : 86

30.5.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 29 Mayıs 1997 tarihli 14 üncü Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak, iki ülke teşebbüsüne, diğerinin ülkesinde karşılıklı ekonomik ve yasal güvence vermek amacını taşıyan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Sedat Aloğlu</i>	<i>Cemal Külahlı</i>
İstanbul	Bursa
Kâtip	Üye
<i>Cevdet Akçalı</i>	<i>Hikmet Çetin</i>
Adana	Gaziantep
Üye	Üye
<i>Mukadder Başeğmez</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ercan Karakaş</i>	<i>Osman Yumakoğulları</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Haluk Yıldız</i>	<i>Abdullah Gencer</i>
Kastamonu	Konya
Üye	Üye
<i>Yaşar Canbay</i>	<i>Teoman Akgür</i>
Malatya	Sakarya
Üye	Üye
<i>Bayram Fırat Dayanıklı</i>	<i>Nihan İlgün</i>
Tekirdağ	Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE UKRAYNA ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – 27 Kasım 1996 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

Prof. Dr. T. Çiller

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı V.

I. Saygın

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı V.

Y. Erez

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı V.

İ. Kahraman

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU'NUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE UKRAYNA ARASINDA YATIRIMLARIN KARŐİ-
LİKLİ TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE UKRAYNA ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna bundan sonra Taraflar olarak anılacaklardır,
Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olarak, arala-
rındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımcıların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve tekno-
loji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kul-
lanılmalarını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının
arzu edileceğini kabul ederek, ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşmanın imzalanması kararıyla,
Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. “Yatırımcı” terimi :

a) Her bir Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ve merkezi o Tarafın
ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

2. “Yatırım” terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü
mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla beraber özellikle aşağıdakileri kapsar :

a) hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

b) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya malî değeri olup kanunen ifa
edilebilen bir yatırımla ilgili diğer haklar,

c) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer aynı haklar ile diğer benzer hak-
lar,

d) telif hakkı, patent, lisans, sınai tasarım, teknik proses ile bunların yanısıra ticari marka, peş-
temaliye, know-how gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları ile benzer diğer haklar,

e) doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı, işletilmesi dahil olmak üzere her bir Tara-
fın ülkesinde kanun ya da sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

3. “Hasılatlar” terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şe-
kilde kâr, faiz ve temettüleri içerir.

4. “Ülke” terimi, kara sınırları, karasuları ve yatırıma evsahipliği yapan Tarafın uluslararası
hukuk çerçevesinde egemenlik veya yargılama hakkının bulunduğu ve ilgili taraflar arasında yapı-
lan karşılıklı anlaşmayla sınırlı olan kıta sahanlığını kapsar.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, kendi ülkesinde diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarına ve ilgili faaliyetleri-
ne benzer durumlarda herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına kendi kanun ve ni-
zamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde, izin verecektir.

2. Taraflardan her biri kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına uygulayacağı muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikâmet ve istihdamı ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

a) Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Tarafın yatırımcısının önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

b) Bir Tarafın yürürlükteki kanun ve nizamlarına uygun olarak kurulan ve diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımcıları olan şirketler seçtikleri idarî ve teknik personeli tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezu olacaklardır.

4. İşbu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin Taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır :

a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, serbest bölge, bölgesel ekonomik teşkilat veya benzer uluslararası anlaşmalar,

b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilişkin olanlar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, yürürlükteki mevzuata ve işbu Anlaşmanın II nci Maddesinde konu edilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve Madde IV paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafça kendi yatırımlarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1. Taraflardan her biri, iyi niyetle bir yatırım ile ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gereksiz gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir :

a) hasılatlar,

b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

c) Madde III çerçevesinde tazminat,

d) yatırımlarla ilgili borçlardan kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,

e) diğer Tarafın ülkesinde bir yatırım ile ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

f) bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksine bir anlaşma yapılmadığı takdirde, herhangi bir konvertibl para birimiyle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğer Tarafça tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcısının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile yatırımcı arasındaki uyuşmazlıklar, bu Anlaşmanın VII. Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

Diğer Kuralların ve Özel Taahhütlerin Uygulanması

1. Bir hususun, aynı anda hem bu Anlaşma hem de her iki Tarafın, taraf olduğu diğer bir uluslararası anlaşma tarafından düzenlenebilmesi halinde, bu Anlaşmanın hiçbir hükmü, Tarafardan birinin ya da diğer Tarafın ülkesinde yatırımı bulunan yatırımcısının, kendi olayına uygun olan hükümlerden hangisi daha elverişli ise ondan yararlanmasını engelleyemeyecektir.

2. Taraflardan herhangi biri tarafından diğer Tarafın yatırımcısına kendi kanun ve nizamları ya da sözleşmelerin diğer özel hükümleri uyarınca uygulanacak muamele bu Anlaşmanın öngördüğünden daha elverişli ise, en elverişli muamele uygulanacaktır.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırım yapılan Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyuşmazlıkları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; yatırımcısının uyuşmazlığı, uyuşmazlığa taraf olan Tarafın adli mahkemelerine getirmiş olması halinde bir yıl içinde nihaî kararın alınmamış olması kaydıyla; söz konusu uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir :

a) Her iki Tarafın da bu Merkeze üye olmaları halinde, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatan-daşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID),

b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına (UNCITRAL) göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi,

c) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi

3. Tahkim kararı; uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar, aralarında uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir Tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanamaması halinde, Tahkim Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti hangisi daha sonra gerçekleşirse duruşmaların bittiği tarihte veya son beyanlardan sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VII. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim heyetine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim heyetine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlanmış olduğu tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe girişi tarihinde mevcut olan yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirilebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Ankara'da, 27 Kasım 1996 tarihinde Türkçe, Ukraynaca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Ufuk SÖYLEMEZ
Devlet Bakanı

UKRAYNA HÜKÜMETİ
ADINA
Serhiy P. OSYKA
Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı

